

О.М.Хорошев,
доцент кафедри соціальних
і гуманітарних дисциплін,
Національного університету
цивільного захисту України, м. Харків

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Молодь – це майбутнє будь-якого суспільства. Саме сучасне молоде покоління буде найближчим часом визначати майбутній образ країни. Сучасний період розвитку суспільства характеризується значними соціально-економічними труднощами. Від світогляду і соціальної позиції молодого покоління українців, його морально-психологічного стану багато в чому залежить майбутнє нашого суспільства.

Значний вплив на молодь мають ті умови, в яких вона формується як особистість. Загальновизнаним фактором впливу на сучасне людство стають процеси глобалізації. Вагомою ознакою глобального світу є існування інформаційного суспільства. Саме інформація визначає поведінку людини, її ціннісні орієнтири, морально-етичні парадигми тощо. Особливо значний вплив інформаційне суспільство має на молодь. Це пояснюється тим, що саме у період юнацтва відбувається перехід до самостійної діяльності, самовизначення свого місця в суспільстві, формування свідомості й самосвідомості. Для цього молоде покоління активно занурюється в інформаційний простір.

Характерною ознакою сучасного суспільства є наявність різноманітної інформації в усіх сферах життєдіяльності людства та вільний доступ до неї через інформаційні технології. Насамперед це мережа Інтернет, розвиток якої за останнє десятиліття досяг надвисокого рівня. Глобальні обсяги інформації, вільний доступ до неї визначив появу значної кількості проблем світоглядного характеру у молоді. Найважливішою серед них є проблема вибору інформації, пріоритетних інформаційних векторів. Інформація є реалією, яка входить у життя кожної людини нерідко на латентному рівні, через нерелективні канали, з участю афективних процесів і при актуалізації глибоких структур досвіду. Особливо актуально проблема роботи з інформацією, її вибору та аналізу стоїть

перед учнівською молоддю, бо саме студентство в процесі навчання змушене активно працювати з величезними обсягами інформації.

Докорінні перетворення в соціально-економічному житті країни істотним чином вплинули на вимоги, що пред'являються до випускників вищого навчального закладу. У нових умовах формування професійно значущих якостей випускника вищого навчального закладу має бути орієнтоване не стільки на обсяг і повноту конкретного знання, скільки на здатність самостійно їх поповнювати, ставити і вирішувати різноманітні завдання, висувати альтернативні рішення, виробляти критерії відбору найбільш ефективних з них [4, с. 290]. У сучасному світі людина повинна вміти вчитися, адже весь обсяг знань не може бути переданий викладачами безпосередньо. Задача викладання – створити умови для розвитку умінь навчатися і відповідної духовної «платформи» для розуміння їх абсолютної цінності.

Отже, як стає очевидним, досягнення цієї мети значною мірою залежить від рівня інформаційної культури студентів. Усвідомлення інформаційної культури як особливого, відносно самостійного аспекту культури, стало можливим в результаті становлення інформаційного підходу до пізнання дійсності, розвитку уявлень про інформаційне суспільство, в якому інформаційні ресурси за своєю значущістю не поступаються енергетичним, фінансовим і іншим стратегічним ресурсам, а сама інформація оцінюється як економічна категорія – товар, який ефективно використовується в сучасному діловому світі для підвищення кваліфікації персоналу, прийняття оптимальних рішень, освоєння нової професійної сфери, отримання стратегічних переваг перед конкурентами [1, с. 206].

На даний час відсутнє загальноприйняте тлумачення поняття «інформаційна культура». Часто під нею розуміється систематизована сукупність знань, умінь, навичок, що забезпечує оптимальне здійснення індивідуальної інформаційної діяльності, спрямованої на задоволення як професійних, так і непрофесійних потреб в інформації. Інформаційна культура відображає ступінь володіння людиною основами знань в області методів і

технологій роботи з інформацією, а також наявність досвіду, навичок виконання інформаційних процедур.

Найвищим рівнем самостійної роботи є науково-дослідна діяльність студентів. Показником їх готовності до наукової діяльності є наявність умінь самостійного дослідження, уміння самостійно оцінювати значущість матеріалу, що вивчається, порівнювати, аналізувати, проявляти самостійність в узагальненні, висновках, у використанні методів пізнання. Ефективність самостійної роботи студента, у свою чергу, значною мірою залежить від рівня його інформаційної культури. Базові основи інформаційної культури закладаються ще в школі й покликані забезпечити кожному випускникові комфортне користування можливостями інформаційного суспільства [1; 4].

В сучасному суспільстві з'явилися важливі інновації в процесі формування інформаційної культури студентства. Відкривається доступ до світової культурної та наукової спадщини за допомогою Інтернет – технологій, виникають нові професії в області масових комунікацій.

В процесі роботи над кафедральною науково-дослідною роботою за темою: «Особливості інформаційної культури сучасного студентства (на матеріалах курсантів та студентів НУЦЗУ України)» співробітниками кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін НУЦЗУ було виявлено, що безумовним авторитетом в процесі роботи з інформацією є Інтернет. Так, майже 59,5% опитуваних саме його вважають основним джерелом масової, повсякденної інформації, 80% респондентів задовольняють свої інтереси та хобі через глобальну мережу, 53,3% студентської молоді вважають інформацію, що знаходиться у мережі, об'єктивною та такою, якій можна довіряти [2, с. 40].

В умовах культурного обміну та взаємодії зникають просторові, часові, соціальні та інші бар'єри, формується єдиний інформаційний простір. З'являється нова область діяльності – електронна культура, пов'язана з діджиталізацією культурної спадщини, зі створенням електронних версій установ пам'яті, а також з народженням нових синкретичних форм художнього вираження і творчості.

Однак, це не означає виникнення нової суто інформаційної або

спеціальної свідомості або мислення. Інформаційна глобалізація культури захоплює і сферу освіти, вона прямо залежить від інтелектуального потенціалу країни, від наявності добре підготовлених, високоосвічених професіоналів. Вже не матеріальна сфера визначає рівень розвитку країни, а сфера інформаційних технологій, освіта та культура. Саме вони зумовлюють рівень цивілізованості різних народів, їх здатність до вирішення глобальних світових проблем, подолання світових криз.

Таким чином, дослідження інформаційної культури курсантів і студентів, зокрема в таких її репрезентативних моментах, як отримання інформації в усіх аспектах життя, а також здатність до критичного опрацювання всього масиву отриманої інформації даної аудиторії, здійснене кафедрою соціальних і гуманітарних дисциплін НУЦЗУ, дозволяє визначити необхідні заходи з подальшого розвитку даної сфери наукової життєдіяльності викладачів та студентської молоді НУЦЗУ.

Було визначено сфери діяльності, що дозволяють досягти найбільшого впливу на формування інформаційної культури; а саме: впровадження у НУЦЗУ навчальної дисципліни «Інформаційна культура громадян»; активна роз'яснювально-просвітницька та інформаційна робота зі студентами та курсантами викладачів та науковців вишу; робота бібліотеки з читачами; збільшення кількості практичних і семінарських занять, під час яких основний наголос зроблено на пряме спілкування, діалог, бесіду з викладачами та іншими студентами; поширення проведення факультативів і круглих столів тощо.

Отже, в сучасному суспільстві з'явилися важливі інновації в процесі формування інформаційної культури студентства. Відкривається доступ до світової культурної та наукової спадщини за допомогою Інтернет-технологій, з'являються нові професії в області масових комунікацій. Інформаційна глобалізація культури охоплює і сферу освіти, яка прямо залежить від інтелектуального потенціалу країни, від наявності добре підготовлених, високоосвічених професіоналів. Вже не матеріальна сфера визначає собою рівень розвитку країни, а сфера інформаційних технологій, освіта та культура. Саме вони зумовлюють рівень цивілізованості різних народів, їх здатність до

вирішення глобальних світових проблем, подолання світових криз. На сучасному етапі розвитку суспільства для формування інформаційної культури студентства важливі як традиційні засоби отримання інформації, так і інноваційні.

Список використаних джерел:

1. Воронина Т.П. Образование в эпоху новых информационных технологий / Т.П. Воронина, В.П., Кашицин, О.П. Молчанова. М., 1996. С. 205 –220.
2. Звіт про науково-дослідну роботу формування гуманітарної культури курсантів та студентів НУЦЗУ України // Національний університет цивільного захисту України. Кафедра соціальних і гуманітарних дисциплін, 2013. 56 с.
3. Козяр М.М. Формування правової культури у курсантів-рятувальників засобами інформаційно-комунікаційних технологій / М.М.Козяр, О.А.Зарічанський // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. 2011. № 2. С.23-28.
4. Харламов М.І. Традиції та інновації у інформаційній культурі студентства / М.І. Харламов [Електронний ресурс] . URL: http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/1290/1/Kharlamov%20Zbirka_2014.pdf